

Er is veel onderzoek gedaan naar beweidingssystemen voor melkvee, maar niet voor jongvee

Praktische problemen en ontbreken plan jagen jongvee de wei uit

Geen relatie tussen weiden van jongvee en levensduur

Waarom nog kalveren en pinken weiden? De risico's op te weinig groei zijn groot en het is statistisch niet te bewijzen dat het leidt tot een langere levensduur of levensproductie van melkvee, blijkt uit een afstudeeronderzoek. Verdwijnt het kalf uit het weiland?

tekst **Jelle Feenstra**

Drie kwart van de Nederlandse melkveehouders weidt zijn melkkoaien, terwijl slechts de helft het jongvee nog weidt. Een kwart van alle melkveehouders traint de koeien dus niet in weidegang. Dat kost melk in de eerste

lactatie als de koeien naar buiten gaan en kan voor veehouders een argument zijn om de koeien maar helemaal naar binnen te halen.' Het was de reden voor dierenarts Bernd Hietberg van Dierenartspraktijk Beilen om zich eens verder te

gaan verdiepen in jongvee en weidegang. Er lijkt namelijk werk aan de winkel voor de Stichting Weidegang, de organisatie die problemen met weiden probeert te tackelen. Zeker nu er een onderzoek ligt dat zegt dat er statistisch gezien geen verband is tussen jongvee weiden en levensduur en levensproductie van melkvee. Het is gemaakt door CAH-student Bart van der Burg uit Steendam. De Groninger boerenzoon probeerde het verband te leggen tussen weiden van jongvee en de invloed daarvan op levensduur en levensproductie.

Hietberg begeleidde het onderzoek vanuit DAP Beilen. Daar viel namelijk op dat van de 25 melkveebedrijven die een hoge

Edwin van Werven: 'Beter om jongvee eerste jaar op stal te houden'

'Jongvee tot een jaar kun je beter binnenhouden.' Dat stelt jongveespecialist Edwin van Werven van De Heus Diervoeders. Hij ziet dat kalveropfok op veel bedrijven geen prioriteit krijgt. 'Zeker dan zijn de risico's bij beweiding vele malen groter. Op stal heb je meer controle.'

De wisselende kwaliteit van het gras, slecht weer en legio kansen op maag-, darm- en longwormbesmetting maken volgens hem de kans dat de gewenste

groei van ruim 1000 gram per dag in de eerste acht maanden niet wordt gehaald, erg groot. 'In een slechte zomer verlies je per dag zomaar 200 gram groei per dier waardoor de kalveren te licht zijn op de leeftijd waarop ze geïnsemineerd moeten worden.'

Van Werven ziet weidegang als een van de redenen waarom de gemiddelde afkalftijd in Nederland ruim 26 maanden bedraagt in plaats van de uit econo-

misch oogpunt gewenste 24 maanden. Eerder onderzoek van De Heus wees uit dat vaarzen die dankzij een goed opfokprogramma met een constant rantsoen op precies twee jaar afkalven, een hogere levensproductie en minder uitval realiseren. Dit onderzoek wordt in 2016 verder uitgediept.

Van Werven ziet wel muziek in het weiden van drachtige pinken. 'Dan weten ze als vaars in elk geval wat grazen is.'

levensduur en -productie realiseren, er 19 het jongvee weiden. Van der Burg enquêteerde 61 melkveehouders van de dierenartspraktijk. Daarnaast gebruikte hij gegevens van 400 melkveebedrijven van DMS Advies. De resultaten werden onderworpen aan een statistische analyse. Conclusie: er is geen significant verband tussen jongvee weiden en levensduur of levensproductie van melkvee.

Uitkomst teleurstellend

'Die uitkomst kan enigszins teleurstellend worden genoemd, omdat er van tevoren een sterk vermoeden bestond dat er wel een verband zou zijn', zegt Van der Burg. Hij heeft wel een verklaring. 'Weidegang in de opfok is een te klein onderdeel van alle factoren en invloeden die reden zijn voor afvoer van koeien.'

'Dat je iets statistisch niet kunt bewijzen, wil niet zeggen dat er geen relatie is', stelt Hietberg. In zijn dagelijkse praktijk ziet hij genoeg voorbeelden die wijzen op een positieve invloed van jongvee weiden op levensduur. Verder stelt de dierenarts

dat uit het onderzoek wel een positief verband is aangetoond tussen weiden van melkvee en levensduur. 'Voor het succesvol weiden van een koe is het belangrijk dat ze dat in de opfok al leert. Zo bekeken kun je ook zeggen dat jongvee weiden wel degelijk invloed heeft op de levensduur.'

Enquête veehouders

Jong geleerd is oud gedaan. Het is een van de argumenten die ook veelvuldig als voordeel van jongvee weiden wordt genoemd in de enquête die Van der Burg hield. 'Vaarzen die weten wat weiden is, lopen na afkalven probleemloos met de andere koeien mee zonder dat het melk kost', zegt een veehouder in de enquête. Andere genoemde voordelen zijn dat de koeien al hebben geleerd wat afrastering is en dat ze weerstand hebben opgebouwd tegen wormbesmetting.

Een veel genoemd nadeel in de enquête is dat weiden van jongvee beweidbare opervlakte kost voor het melkvee. Hietberg stelt dat praktische problemen, zo-

als het kennismaken met schrikdraad, sloten en onvoldoende drachtcontrole, ook redenen zijn om jongvee op stal te houden. 'Uitwisselen van ervaringen tussen veehouders kan helpen om dat te veranderen.' Een opvallende conclusie is dat veehouders die hun jongvee laten weiden omdat het goedkoper is, significant lagere levensproducties realiseren. 'Als management en verzorging rondom weidegang niet optimaal zijn, vallen dieren sneller af', stelt Van der Burg.

De student en zijn begeleidende dierenarts zien het ontbreken van specifieke beweidingssystemen voor jongvee als het grootste struikelblok voor succes. 'Er wordt voor melkvee veel onderzoek gedaan naar beweidingssystemen, maar nog niet voor jongvee. Daardoor weiden veehouders vaak op gevoel en gemak, terwijl je met strakkere, meer gestructureerde weidesystemen veel betere resultaten kunt behalen', stelt Van der Burg. Hietberg ziet hierin een schone taak weggelegd voor de Stichting Weidegang. |

Alex Verwajen: 'Jong weiden geeft beter ontwikkelde koeien'

Bij Alex Verwajen uit Beilen gaan alle kalveren vanaf vier maanden de wei in. De eerste tien weidedagen krijgt het jongvee hooi bijgevoerd en tot tien à elf maanden standaard krachtvoer in com-

binatie met droge pulp of mais. De melkveehouder maait extra bij om zijn kalveren zo veel mogelijk op etgroen te laten weiden.

Verwajen is ervan overtuigd dat jongvee weiden leidt tot beter ontwikkelde koeien. Als regelmatige deelnemer aan koeienkeuringen ziet hij dat om zich heen. 'Ik zie heel goede kalveren met veel potentie die als vaars of koe uiteindelijk toch onvoldoende uit elkaar zijn gekomen. Ze vallen tegen in de maat, terwijl kalveren met precies dezelfde genetische achtergrond die ontwikkeling wel hebben. Dat zijn dan altijd de koeien die de eerste twee jaar veel buiten zijn geweest.'

De Drentse melkveehouder heeft een

aantal stelregels. Kalveren moeten bij het weiden de ruimte krijgen. 'Dan groeien ze beter en is er minder kans op wormbesmetting.' Om dezelfde reden komen zijn kalveren nooit op percelen waar koeien of pinken hebben gelopen. In de herfst haalt hij het jongvee uiterlijk op 1 oktober naar binnen. Tochtige pinken haalt hij naar binnen om te insemineren. Vaak heeft hij een jonge stier tussen het jongvee, als extra back-up. 'Zo lukt het eigenlijk altijd om de dieren tussen de 22 en 24 maanden te laten afkalven.' Het succes van weiden staat of valt met de manier waarop je het doet, constateert Verwajen. 'Als je het niet serieus oppakt, wordt het niks.'